

การกำหนดสัดส่วนรายได้ของปัจจัยประเภทแรงงานและปัจจัยอื่น

นางสาวสุชาวดี ศรีสุวรรณภาพ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชา เศรษฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2525

ISBN 974-561-642-7

007568

i 17945215

THE DETERMINATION OF RELATIVE SHARE OF LABOR AND OTHER INPUTS

Miss Suchavadee Srisuwannakan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Economics

Department of Economics

Graduate School

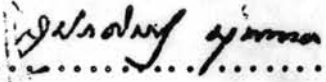
Chulalongkorn University

1982

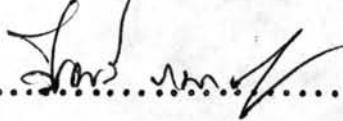
ISBN 974-561-642-7

ตัวช้อวิทยานิพนธ์ การกำหนดคัสต์ส่วนรายได้ของปัจจัยประ เภทแรงงานและปัจจัยประ เภทอื่น
โดย นางสาวสุชาวดี ศรีสุวรรณภาพ
ภาควิชา เศรษฐศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ธวัชชัย ยงกิตติกุล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้ับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุประดิษฐ์ ชินนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วีรพงษ์ รามางกูร)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ธวัชชัย ยงกิตติกุล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุธี ประศาสน์เศรษฐ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชวนชัย ชันนันท์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การกำหนดสัดส่วนรายได้ของปัจจัยประ เภท แรงงานและปัจจัยประ เภทหนึ่ง
ชนิดิต นางสาวสุชาวดี ศรีสุวรรณภาพ
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. วิชาชัย ยงกิตติกุล
ภาควิชา เศรษฐศาสตร์
ปีการศึกษา 2525

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาทางเลือกทฤษฎีการกระจายราย
ได้ โดยพิจารณาโครงสร้างการกระจายรายได้จากการศึกษาส่วนแบ่งสัมพัทธ์ของภาคการ
ผลิตแต่ละภาคและในส่วนรวมของภาคการผลิตต่าง ๆ ระหว่างอัตราส่วนของกำไรกับค่า
จ้าง ในที่นี้ส่วนแบ่งสัมพัทธ์ขึ้นอยู่กับสถานการณ์การแลกเปลี่ยนสินค้าในตลาดและอัตรา
มูลค่าส่วนเกิน แนวความคิดดังกล่าวมีกำเนิดมาจากสำนักมาร์กซิสต์ แต่นำมาศึกษาใน
เชิงปริมาณโดยอาศัยข้อมูลที่ประจักษ์และใช้วิธีการตามแบบของคาทาโน ฮิโกจิ

ในการวิเคราะห์ภายในภาคการผลิตต่าง ๆ นั้นใช้ข้อมูลพื้นฐานจากโครงสร้าง
การซื้อขายภายในภาคการผลิตต่าง ๆ ในปี 2518 ที่จัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และนำตารางการซื้อขายภายในภาคการผลิตมาปรับปรุงตาม
แนวทางการวิเคราะห์นี้

ในการศึกษาถึงตัวแปรที่กำหนดส่วนแบ่งสัมพัทธ์คือสถานการณ์การแลกเปลี่ยน
สินค้าในตลาดซึ่งประกอบด้วยอัตราส่วนการแลกเปลี่ยนที่ไม่เท่าเทียมกันกับสถานการณ์การ
แลกเปลี่ยนที่ไม่เท่าเทียมกัน ระหว่างสินค้าคนงานบริโภคกับสินค้าที่บุคคลที่มีไข่นางงานเป็น
ผู้บริโภคและอัตรามูลค่าส่วนเกิน จากการศึกษาพบว่าความแตกต่างของส่วนแบ่งสัมพัทธ์
ของภาคการผลิตต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับความแตกต่างในอัตราส่วนการแลกเปลี่ยนที่ไม่เท่าเทียม
กันและความแตกต่างในอัตรามูลค่าส่วนเกินภายในภาคการผลิตนั้น ๆ

ผลการศึกษาปรากฏว่าส่วนแบ่งสัมพัทธ์ของภาค เกษตรกรรมมีค่าสูงที่สุด เนื่อง
มาจากสถานการณ์การแลกเปลี่ยนสินค้าในตลาด เสียประโยชน์มากและอัตรามูลค่าส่วนเกิน

มีค่าสูงมาก, ส่วนในภาคเหมืองแร่และการย่อยหินมีระดับของส่วนแบ่งสัมพัทธ์สูงรองลงมา ในภาคนี้อัตรามูลค่าส่วนเกินค่อนข้างสูง แต่สถานการณ์การแลกเปลี่ยนสินค้าในตลาดได้รับประโยชน์มีผลทำให้ส่วนแบ่งสัมพัทธ์ของภาคนี้สูงขึ้น, ในภาคอาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบนั้นได้เปรียบจากการแลกเปลี่ยนสินค้าในตลาดมากที่สุดแต่มีอัตรามูลค่าส่วนเกินต่ำมาก จึงทำให้ส่วนแบ่งสัมพัทธ์ของภาคนี้ค่อนข้างสูง ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับภาคการผลิตกระดาษ ผลผลิตกระดาษ และการพิมพ์ และภาคอุตสาหกรรมที่ถดถอยอื่น ๆ ได้รับประโยชน์จากการแลกเปลี่ยนสูงรองมาจากภาคอาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบ แต่มีอัตรามูลค่าส่วนเกินต่ำทำให้ส่วนแบ่งสัมพัทธ์ของภาคนี้ค่อนข้างสูง เช่นเดียวกัน, ส่วนแบ่งสัมพัทธ์ในภาคบริการมีค่าต่ำที่สุดในภาคนี้ได้รับประโยชน์จากการแลกเปลี่ยนสินค้าในตลาดน้อยและอัตรามูลค่าส่วนเกินมีค่าต่ำจึงทำให้ส่วนแบ่งสัมพัทธ์ของภาคนี้มีค่าต่ำ สำหรับภาคการผลิตอื่น ๆ ก็สามารถพิจารณาส่วนแบ่งสัมพัทธ์จากสถานการณ์การแลกเปลี่ยนสินค้าในตลาดและอัตรามูลค่าส่วนเกินของภาคการผลิตนั้น ๆ

การศึกษานี้ได้ใช้ความพยายามนำแนวความคิดสำนักมาร์ซิสต์มาทดสอบทางประจักษ์ในประเทศไทยเป็นครั้งแรก โดยพิจารณาปัจจัยที่กำหนดการกระจายรายได้ แม้ว่าข้อมูลที่ใช้ศึกษาจะมีจำกัด ผลการศึกษานี้เป็นแนวทางที่จะศึกษาต่อไปในอนาคต ซึ่งหวังว่าในการศึกษารุ่นต่อไปแล้วถ้ามีข้อมูลที่เพียงพอตลอดจนการปรับข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาแล้วจะมีประโยชน์ทางวิชาการและการวางนโยบายด้วย

Thesis Title The Determination of Relative Share of Labor
 and Other Inputs.
Name Miss Suchavadee Srisuwannakan
Thesis Adviser Associate Professor Twatchai Yongkittikul, Ph.D.
Department Economics
Academic 1982

Abstract

The purpose of this thesis to present an alternative theory of income distribution. In this study the structure of income distribution was expressed by a set of sectoral relative shares: sectoral ratios of profits to wages. Relative shares are treated both in respective industrial sectors and in the aggregate. The sectoral relative shares in this study were determined by a situation of exchange of commodities in the market and sectoral rates of surplus value. Such ideas may have already been developed by economists of the Marxian school, but have not been tested in quantitative terms against empirical evidence. Thus, this thesis proposed to present an empirical study based on the methods developed by Katano Hikoji.

Intersectoral analysis was used, based on the intersectoral transaction structure of Thailand in 1975, prepared by the National Economic And Social Development Board. Many adjustments were made to reconcile the differences in definitions and classifications.

In this study, relative shares in the sector were determined by unequivalent exchange ratio, unequivalent situation of exchange between wage - goods and non - wage - goods and rate of surplus value. Both unequivalent exchange ratios and unequivalent situation of exchange between wage - goods and non - wage - goods represent the situation of commodity in the market. Difference in the relative shares of depended on sectoral differences of unequivalent exchange ratios and sectoral differences in the rates of surplus value.

The results can be summarized as follows: The highest rate of sectoral relative share is shown in the extreme in the agriculture sector; the exchange situation in the market is very unfavorable and the rate of surplus value is very high. These factors cause a very high level in this sector's relative share. The second highest value of sectoral relative share is that of mining and quarrying. In this sector, the rate of surplus value is relatively high, but the exchange situation in the market is favorable. This latter factor gives rise to the very high level of this sector's relative share. The most favorable position in exchange has been found in the food, beverage and tobacco sector. However, the rate of surplus value is very low. These two factors cause a rather high value of the sector's relative share. A similar situation is found in the paper, paper product and printing sector and other manufacturing industry sector. In these sectors, the exchange situation in the market are more

favorable while the rates of surplus value are low. These factors cause a rather high value of the sectors' relative share. The lowest value in sectoral relative share is that of service. In this sector, the rate of surplus is low while the exchange situation in the market is least favorable. Thus, they give rise to the lowest value of relative share. As for other sectors concerned their relative shares may also be analyzed by the exchange situation in the market and the rates of surplus in these sectors.

This study is the first attempt to bring to empirical test the Marxian school of thought regarding the factors determining income distribution. Although data availability is limited, it does shed light on issues of major concern. It is hoped that with improvement of data, studies along this line can be carried further, and are useful not only as academic exercises, but also for policy implication.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความอนุเคราะห์เป็นอย่างดียิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร. ธวัชชัย บงกิตติกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้
คำแนะนำแนวทางและแง่คิดที่มีคุณค่ายิ่งแก่ผู้เขียน พร้อมทั้งได้สละเวลาอันมีค่าช่วยตรวจ
แก้และควบคุมการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ อีกทั้ง รองศาสตราจารย์ ดร. สุธี ประศาสน์-
เศรษฐ์ ซึ่งกรุณาให้ความเห็นและคำแนะนำที่มีประโยชน์ต่อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

นอกจากนี้แล้วยังมี รองศาสตราจารย์ ดร. วีรพงษ์ รามางกูร ประธาน
กรรมการตรวจวิทยานิพนธ์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ขวนชัย อัจฉรินทร์ กรรมการตรวจ
วิทยานิพนธ์ ซึ่งทุก ๆ ท่านที่กล่าวนามมานี้ได้กรุณาเสนอแนะและแก้ไขข้อบกพร่องในวิทยา-
นิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุก ๆ ท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ในส่วนที่เกี่ยวกับการใช้เครื่องคำนวณเพื่อประเมินค่าทางสถิตินั้น ขอขอบคุณต่อ
คุณสุน พัทธพงษ์ศิริกุล ผู้ที่กรุณาเขียนโปรแกรมตลอดจนการช่วยเหลือในด้านการคำนวณ
จนเป็นผลสำเร็จและขอบคุณต่อ คุณเขาวดี ศรีสุวรรณภาพ ที่กรุณาช่วยตรวจการพิมพ์วิทยา-
นิพนธ์นี้

หากความดีอันพึงได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอมอบให้คุณพ่อและคุณแม่
ผู้ซึ่งสนับสนุนและให้กำลังใจในการศึกษาตลอดมา, คุณครูและอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์
ประสาทวิชาให้แก่ผู้เขียน อย่างไรก็ตามหากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ยังมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง
ผู้เขียนขอน้อมรับแต่ผู้เดียว

สุชาวดี ศรีสุวรรณภาพ

27 ตุลาคม 2525

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิจกรรมประกาศ	ฅ
สารบัญตารางและแผนผัง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 การขยายตัวและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจไทย	1
1.2 การกระจายรายได้	4
1.3 การศึกษาการกระจายรายได้ที่มีผู้ทำไว้	7
บทที่ 2 วัตถุประสงค์และขอบเขตการศึกษา	13
2.1 ความนำ	13
2.2 วัตถุประสงค์และขอบเขตการศึกษา	19
2.3 แนวทางในการศึกษา	20
2.4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา	28
บทที่ 3 วิธีการศึกษาและข้อมูล	29
3.1 แบบจำลอง	29
3.2 ความสัมพันธ์ของตัวแปรในแบบจำลอง	37
3.2.1 สัมประสิทธิ์ปัจจัย	37
3.2.2 รายได้ของภาค	40
3.3.3 อัตราค่าจ้างของแต่ละภาคและอัตราค่าจ้างเฉลี่ย...	40
3.3.4 รูปแบบการใช้จ่าย	42
3.3.5 ความสัมพันธ์ระหว่างอุปสงค์และอุปทานที่เท่ากัน	45

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.2.6 เจื่อนไซที่จะก่อให้เกิดผลสภาพสุทธิ	47
3.2.7 เจื่อนไซส่วนเกิน	48
บทที่ 4 ความต้องการแรงงาน	53
4.1 ความนำ	53
4.2 ความต้องการแรงงานโดยตรง	75
4.3 อุปสงค์ขั้นสุดท้าย	88
บทที่ 5 การจัดสรรมูลค่าเพิ่ม	93
5.1 ความนำ	93
5.2 มูลค่าเพิ่มของภาคต่าง ๆ	94
บทที่ 6 อัตราส่วนการแลกเปลี่ยนที่ไม่เท่าเทียมกัน	105
บทที่ 7 อัตรามูลค่าส่วนเกิน	117
บทที่ 8 ปัจจัยที่กำหนดส่วนแบ่งสัมพัทธ์	127
บทที่ 9 สรุปและข้อ เสนอแนะ	138
บรรณานุกรม	147
ภาคผนวก	147
ประวัติย่อผู้เขียน	165

สารบัญตารางและแผนผัง

หน้า

ตารางที่	1	Transaction Table at Producer's Price	34
	2	การจ้างแรงงานปี 2518 ในแต่ละภาค	36
	3	สัมประสิทธิ์ปัจจัย	39
	4	อัตราค่าจ้างของแต่ละภาคและอัตราค่าจ้างเฉลี่ย	42
	5	รูปแบบการใช้จ่าย	45
	6	Inverse Matrinx	62
	7	ความต้องการแรงงาน	67
	8	ส่วนประกอบต่าง ๆ ของความต้องการแรงงานต่าง ๆ	69
	9	ส่วนประกอบของความต้องการแรงงาน	72
	10	ความต้องการแรงงานของแต่ละภาค	75
	11	ความต้องการแรงงานโดยตรง	82
	12	ส่วนประกอบการใช้จ่ายของภาคต่าง ๆ ตามลำดับองค์ประกอบ หนึ่งหน่วยของอุปสงค์ขั้นสุดท้าย (Expenditure Component of Respective Sectors Supporting One Unit of Final Demand)	84
	13	ปริมาณความต้องการแรงงานที่ประกอบในสินค้าที่คนงานบริโภค กับสินค้าที่บุคคลที่มีใช้แรงงานบริโภค	91
	14	การจัดสรรมูลค่าเพิ่ม	100
	15	อัตราส่วนการแลกเปลี่ยนที่ไม่เท่าเทียมกัน (Unequivalent Exchange Ratios)	110

สารบัญตารางและแผนผัง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่	16	ผลได้หรือผลเสียจากการแลกเปลี่ยนไม่เท่าเทียมกันของ สินค้า (Gain or Loss from Unequivalent Exchange of Commodities) 115
	17	มูลค่าส่วนเกินในภาคต่าง ๆ 120
	18	อัตรามูลค่าส่วนเกิน 124
	19	ส่วนแบ่งสัมพัทธ์ในภาคต่าง ๆ และส่วนรวม 127
	20	ตัวแปรการกำหนดส่วนแบ่งสัมพัทธ์ 132
แผนผัง	1	รูปที่ 1. 64
	2	รูปที่ 2. 74